

Peter de Ruiter e.a

Jonneke Jobse

DE TERUGKEER VAN HET SCHILDEREN

DE SCHILDERKUNST IN EEN KRITIEK STADIUM?

Kunstkritische opvattingen over een ijzersterk medium 1975-1989
NAI 010 uitgevers, Rotterdam 2014
paperback, 288 pag.
ISBN 978-94-6208-125-3
€ 34,50

Critici in debat over realisme en abstractie in een tijd van wederopbouw en Koude Oorlog 1945-1960
NAI 010 uitgevers, Rotterdam 2014
paperback, 288 pag.
ISBN 978-94-6208-124-6
€ 34,50
Het deel over de periode 1885-1905 verschijnt in oktober 2014.

CANON VAN DE NEDERLANDSE KUNSTKRITIEK, 1885-2015

↓
Het was de columnist Simon Carmiggelt die bij *Het Parool* als hoofd kunstredactie J.M. Prange, een bevriend graficus, vroeg beeldende kunst te recenseren. Aanvankelijk waren zijn recensies mild, maar in de loop der jaren groeide Prange uit tot een van de felste tegenstanders van abstracte en experimentele kunst. Ook het naar zijn smaak te eenzijdige expositieprogramma van Sandberg, directeur van het Stedelijk Museum, kreeg ervan langs. Pranges felle strijd tegen de vermeende internationale 'kunst- maffia, die de beeldende kunst om zeep hielp met zijn voorkeur voor abstractie' culmineerde in 1957 in het nog altijd vermaarde schot- schrift *De God Hai-Hai en rabarber*.

Met het kapmes door de jungle der moderne kunst.
Meer dan Sandberg bracht Prange waardering op voor de in 1937 naar Amsterdam gevluchte 'ontaard verklaarde' schilder Max Beckmann met zijn 'orgie van schildersdrift die volkomen verbijsterend is. [...] Een element van Spielerei, van experimenteerzucht. Dit echter was uit een zuivere aandrift ontstaan met een kracht die soms haast afstotend werkt, maar steeds overtuigend is.' Het treffende citaat komt uit een van de gebundelde teksten in het deel over de Nederlandse kunstkritiek uit de periode van wederopbouw en Koude Oorlog 1945-1960. Opmerkelijk is dat in de andere bundel, over 1975-

1989, de dagbladcritici zich bijna unaniem enthousiast stortten op de terugkeer van de schilderkunst in de grote musea.

Beide bundels maken deel uit van een elfdelige serie waarmee hoofd- redacteur Peter de Ruiter in 2006 begon, mede met een subsidie van € 170.000 van het Prins Bernhard Fonds. Inleidingen, voetnoten, index en biografieën verraden een dege- lijke studie en nauwgezetheid van experts. Wie het kunstdebat over Appel, Beckmann, Kandinsky, Klee, Mondriaan, Picasso, Pollock en Char- ly Toorop of daarna over Baselitz, Clemente, Polke, Lüpertz en Kiefer met het oog van die tijd wil nalezen, kan zich geen betere bron wensen. Tussen de doorwrochte, opiniërende en opvoedkundige kritieken zitten literaire parels van een jaloersma- kende, maatschappelijke urgentie in een tijd waarin de criticus nog autoriteit had en kunstkritiek niet ondergeschikt was gemaakt aan de beleviseconomie zoals nu.

↑
GERDA J. VAN HAM

